СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на г-н Теодор Димитров на тема:"Чумната пандемия от 541-748 г.: избухване, разпространение и въздействие върху развитието на византийското общество"

Дисертационният труд е посветен на първата по рода си чумна пандемия, която разтърсва евро-средиземноморския свят, дестабилизира късноантичното общество и спомага за раждането на Средновековието. Съвременниците я нарекли „Юстинианова чума" без вероятно да съзнават, че нейните последователни вълни заливат обживяното пространство около два века след смъртта на този бележит ранновизантийски император.

За двете средновековни пандемии е писано доста, но повече в европейската и американската историографии. У нас интересът е по-малък по различни причини, въпреки че двете пандемии са от решаващо значение за съдбата на Балканския полуостров и на българските земи. Дисертацията на г-н Теодор Димитров запълва една очевидна празнина в българската византология, а със своите качества с право може да претендира за принос и в световната наука.

Дисертантът е осъзнал, че традиционните исторически методи и сюжети не са в състояние да дадат отговор на сложния въпрос за причините на възникване и етиологията на чумната пандемия. Затова, доколкото това е възможно, той се е постарал и то успешно, да създаде една богата панорама на климатичните, екологичните и материалните предпоставки за пандемията. Това не винаги е лесно, защото изисква богати познания

освен по късноримска и ранновизантийска археология още и по климатология, микробиология, история на природните катаклизми, историческа демография и др. Преди всичко обаче дисертантът познава основно изворите, като човек с класическо образование е в състояние да ги чете в оригинал, има добра езикова подготовка и познава задълбочено създадената до момента научна литература. Той е имал възможността да увеличи много обема на предлагания труд, но напълно в духа на добрите научни традиции е избягнал да повтаря онова, което изследователи преди него са установили и направили. Поради тази причина представената дисертация не е голяма по обем, но в същото време е достатъчно съдържателна.

Като имам предвид крайните заключения на дисертанта, той несъмнено принадлежи към онази група учени, които отдават дължимото на „Юстинианова чума". Тя е в истинския смисъл на думата демографска катастрофа, която държи в състояние на демографска стагнация европейския континент тъкмо в условията на преход от Античност към Средновековие. Привържениците на тази концепция не биха могли да засътпват схващането за значителен континуитет в развитието на континента. За българските земи този въпрос е от ключово значение за съдбата на тракийския масив. Тъкмо привържениците на „тракийския континуитет" у нас за най-ревностни отрицатели на извода за демографската катастрафа в резултат на „Юстинианова чума". След като прочетат тази дисертация те като че ли щи трябва да коригират своите мнения.

Като научен ръководител на тази дисертация аз съм убеден, че г-н Теодор Димитров е много добре подготвен млад учен, който с огромно желание и умение

разработва тази и други научни теми. Той има значителен научен потенциал, който, надявам се, ще разгърне в пълна степен през следващите години. Нямам никакво съмнение, че представения дисертационен труд е явление в нашата медиевистика и на негова основа г-н Теодор Димитров трябва да получи научната и образователна степен „доктор".

София

18.03.2012

Съставил:

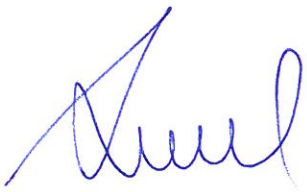

проф. Дин Христо Матанов